

Editorial

Vážení čtenáři *Caritas et veritas*,

přinášíme vám další číslo našeho časopisu, které se věnuje tématu *Pracovník v pomáhajících profesích – osobnost, profesionál, dělník?* Téma bylo zvoleno s ohledem na nároky, které jsou v současné společenské situaci kladeny na pomáhající profese. Pracovníci v pomáhajících profesích se setkávají s mnohými nemalými, různorodými a někdy i protichůdnými nároky vycházejícími jednak od zaměstnavatelů, z různorodých životních situací klientů, jednak z potřeby vlastního rozvoje a důrazu na profesionalizaci. Na jednu stranu jsou tak poptávány silné osobnosti, které svou stabilitou, nadhledem a vhladem dokáží podporovat druhé, být jim příkladem a nést tíhu problémů svých klientů i náročnost aditivních problémů spojených s pomáhajícími profesemi, jako je např. administrativa, projektové financování pomáhajících organizací apod. Vedle toho se však také vyžaduje profesionalita, která normalizuje preference a zájmy vyplývající z různorodosti osobností jednotlivých pracovníků v pomáhajících profesích. Profesionalizace je proto ve smyslu rozvoje kompetencí a rozšiřování znalostí, zavádění zodpovědných a kvalitních procesů poskytování pomoci v praxi i řízení jejího poskytování apod. jak v zájmu klientů, tak v zájmu státu a donátorů, ale v konečném důsledku i v zájmu pomáhajících profesí. Pracovníci v pomáhajících profesích jsou však také chápáni jako dělníci postmoderní společnosti, kteří ji udržují v chodu. Podobně jako v nějakém temném podpalubí strojník promazává a kontroluje chod motorů velké lodi s naleštěnými palubami, tak i pracovníci v pomáhajících profesích pracují v temných zákoutích společnosti a mezilidských vztahů na tom, aby se její fungování nezadřelo a fatálně neselhalo. Nejde nám však jen o pohled, který naznačuje uvedená metafora zaoceánské lodi, nýbrž také o to, že se při současném způsobu života a pojetí sociální politiky a pomáhání přistupuje k pracovníkům v pomáhajících profesích jako k dělníkům, kteří mají s řemeslnou zručností zvládat vyrábět nebo montovat unifikované součástky, které příp. umí i následně opravit.

Tyto aspekty a problémy a spolu s nimi řadu dalších zohledňují a reflektují odborné studie v tomto čísle *Caritas et veritas*. Pojem pomáhající profese byl při stanovení tématu čísla záměrně pojat velmi široce. Proto se zde můžete setkat se studiemi, které se věnují jak sociálním pracovníkům (Emrová, Kaczor, Lustová, Šrajer), tak pedagogům a vychovatelům (Macků a Röhrerová, Muchová, Zbudilová) nebo pastoračním profesím (Muchová, Šrajer). Tuto tematickou část čísla otevírá rozhovor Martiny Barákové s doc. Zuzanou Havrdovou, která vede Katedru řízení a supervize v sociálních a zdravotnických organizacích na Fakultě humanitních studií Karlovy univerzity v Praze. Rozhovor je primárně zaměřen na problematiku sociální práce, ale jistě v něm najdou řadu inspirací i ostatní pomáhající profese. Doc. Havrdová zde hovoří o některých tématech, jimž se dlouhodobě věnuje a která coby praktické problémy, které musí řešit pomáhající profese, překračují hranice sociální práce. Jde např. o napětí mezi „malými tacitními teoriemi“, které si tvoří každý pracovník v pomáhajících profesích, a „velkými teoriemi“ dané profese či některého z vědních oborů. Pro pomáhající profese je totiž důležité, aby uměly zasadit konkrétní problémy svých

klientů a jejich životů do kontextu celkové situace společnosti a jejího vývoje. To je podle doc. Havrdové nesmírně těžký úkol, protože život „je natolik komplexní, že snaha pochopit určitou situaci plně se všemi souvislostmi nevede od určitého bodu k teoriím, ale spíš k meditaci.“ V rozhovoru se proto mj. dočtete i o limitech psychohygieny a silných i slabých stránkách zohlednění problematiky spirituality v sociální práci.

Číslo dále doplňuje několik studií v rubrice Varia o pojetí duchovní pomoci při mimořádných situacích v německojazyčném myšlenkovém milieu (Maryšková), o rozdílech v náboženské socializaci v Česku napříč generacemi (Mišovič) a o napětích mezi fungováním křesťansky založených pomáhajících organizací a teorií přirozeného zákona (Opatrný a Flídrová) nebo o využití empirických metod v praktické teologii (Šídllová). V závěru časopisu přinášíme zprávu z konference české a slovenské islamologie (Klapetek) a několik recenzí nových knih z oboru psychologie od prof. Milana Nakonečného.

Michal Opatrný

Předseda redakční rady časopisu *Caritas et veritas*